

PALMSÖNDAGEN

DOMINICA PALMARUM

Text: Fil 2:5-11, Ev Joh 12: 1-16, II Årg Matt 26: 17-30. Predikan av Ingemar Andersson (LFS)

KRISTUS RIDER IN I JERUSALEM

Sex dagar före påsk kom Jesus till Betania. Betania låg ett stycke utanför Jerusalem och där brukade Jesus gästa syskonen Marta, Maria och Lasarus i deras hem. Den här gången gästade han "Simon den spetälskes" hus, enligt vad Markus berättar. Nästa dag rider Jesus in i Jerusalem och hyllas av folket som en konung. *Första dagen i det osyrade brödets högtid gick lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Var vill du att vi skall ställa i ordning, så att du kan äta påskalammet?"* Det var påsktid i Jerusalem och dagen för påskalammsmåltiden var inne. Nu ger Jesus lärjungarna uppdraget att förbereda påskalammsmåltiden: *"Gå in i staden till den och den och säg till honom: Mästaren säger: Min stund är nära. Hos dig vill jag äta påskalammet med mina lärjungar."*

DEN RÄTTA TIDEN

När vi läser Jesu lidandes historia möter vi gång på uppgifter om tid: *"Den rätta tiden för mig har ännu inte kommit."* (Joh. 7, 8). Vad som sker med Jesus styrs inte av människors önskningsar, vare sig vänners eller fienders. Det är den allsmäktige Guden som med sin hand styr allt, som öppnar eller stänger, som tillåter eller hindrar. Men den tid som Gud i sitt allvisa råd bestämt närmar sig. I vår text i dag låter Jesus hälsa: *"Min stund är nära."* Uttrycket betyder "lägglig tid", den rätta tiden, Guds tid. I versen före vår text står det att Judas sökte efter ett lämpligt tillfälle att förråda Jesus, men den lägliga tiden kom först när det var den tid Gud bestämt. När Petrus och Johannes kommer in i staden möter de en man med en vattenkruka. Honom skall de följa till ett hus, och där han går in skall de hälsa ägaren att Mästaren önskar äta påskalammet med sina lärjungar. Men det låg något ont i luften, något som kastade mörka skuggor över den här måltiden. *Medan de åt, sade han (Jesus): "Amen säger jag er: En av er kommer att förråda mig." Då blev de mycket bedrövade och började fråga honom, den ene efter den andre: "Inte är det väl jag, Herre?"*

DETTA ÄR HERRENS PÅSK

En av de viktigaste högtiderna under Gamla förbundets tid, var påskhögtiden med ätandet av påskalammet. Detta firades ju till minne av befrielsen ur träldomen i Egypten. Men den här påskalammsmåltiden liknade ingen tidigare. Förebilderna går över i verklighet. Det alla påskmåltider syftat fram emot fick nu sin fullbordning. Gamla förbundets förordningar var, enligt hebréerbrevets författare, införda intill tiden för en bättre ordning (Hebr. 9:10). Och nu var den tiden kommen. Räddningen undan Guds dom och befrielsen ur träldomslandet, skulle för all framtid höra samman med slaktandet av ett felfritt lamm, där lammets blod var tecknet som räddade från döden. För befrielsen krävdes ett felfritt lamm – *Ett felfritt, årgammalt lamm av bankön skall ni välja ut och ta det antingen från fåren eller getterna*, 2 Mos. 12:5 – för sådan skulle Jesus vara. "Han visste inte av synd" läser vi i 2 Kor.5:21. Profeten Jesaja hade sagt om Herrens lidande tjänare att "han ingen orätt hade gjort och svek fanns inte i hans mun" (Jes. 53:9b). Och aposteln Petrus hänvisar till detta i sitt första brev: "Han hade inte begått någon synd, och svek fanns inte i hans mun." (1Petr. 2:22). Och vidare säger Petrus, att vi har blivit "friköpta från det meningslösa liv vi ärvt från era fäder, inte med silver eller guld, utan med Kristi dyrbara blod, som med blodet från ett lamm utan fel och lyte" (1 Petr. 1:19). Påskalammet skulle slaktas och stekas på eld. Så fick Herren Jesus i verkligheten gå igenom det som detta förebildade. Genom psalmisten talar han: *Ty lidanden omger mig, fler än jag kan räkna. Mina synder har hunnit ifatt mig, jag orkar inte se dem. De är fler än håren på mitt huvud, och mitt mod har övergivit mig.* (Ps. 40:13). Och påskalammet skulle ätas – det var inte bara en symbol att titta på och minnas – och alltsammans skulle ätas, intet skulle lämnas: *"Ni skall inte lämna kvar något av köttet till morgonen."* Så är det också med Kristus. Att ha honom som symbol och förebild räcker inte, man må hålla honom aldrig så högt. Han skall ätas – ett andligt ätande genom Ordet: *"Amen, amen säger jag er: Om ni inte äter Människosönens kött och dricker hans blod, har ni inte liv i er. Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta honom uppstå på den yttersta dagen."* (Joh. 6:53-54).

Och det är Honom, helt och hållet, det gäller. Det går inte att välja vissa delar, som man tycker kan passa: den store människovännen, helbrägdagöraren, hjälparen, socialrevolutionären, han som stod på de svagas sida osv. Som sådan vill många se honom och acceptera honom. Men som Guds rena Lamm oskyldig, på korset för oss slaktad, kan man undvara honom – och då mister man honom helt och hållet.

Påskalammet skulle också ätas tillsammans med osyrat bröd och bittra örter. Surdegen skulle rensas ut: *I sju dagar skall ni äta osyrat bröd. Redan den första dagen skall ni skaffa bort all surdeg ur era hus. Ty var och en som äter något syrat, från den första dagen till den sjunde, skall utrotas ur Israel.* (2 Mos. 12: 15).

Det hör med till påskalammet ätande också under nya förbundets tid. Syndens surdeg skall rensas ut. En kristen kan falla i synd, men inte leva i den. Blir man kvar i synden, så genomsyrar surdegen så småningom hela det andliga livet – och då kan man inte fira Jesu lidande, död och uppståndelse, då kan man inte fira påsk i ordets rätta bemärkelse: *Vet ni inte att lite surdeg syrar hela degen? Rensa bort den gamla surdegen för att ni må vara en ny deg, eftersom ni är osyrade. Ty vårt påskalammet Kristus har blivit slaktat. Låt oss därför hålla högtid, inte med gammal surdeg, inte med ondskans och elakhetens surdeg, utan med renhetens och sanningens osyrade deg.* (1 Kor. 5:6b-8).

Det fanns också ett speciellt kännetecken på dem som var samlade för att äta påskalammet där i främlingslandet Egypten. De var resklara. De var klädda i resdräkt och hade fäst upp sina kläder, beredda att bryta upp. Så skall det också se ut bland dem som i nya förbundets tid lever i gemenskapen runt det sanna påskalammet. De är inte hemma. De har här ingen varaktig stad, utan är gäster och främlingar. Och de väntar på uppbrottsorder, på kallelsen till det himmelska hemmet.

Det slaktade lammets blod skulle strykas på dörrposterna och på övre dörrträet. Det skulle inte strykas på tröskeln, för Kristi blod skall varken trampas på eller hoppas över. Blodet skyddade från domen. De som befann sig inne i husen där blodet var struket utanpå, var skyddade när döden gick fram över Egyptens land. Utanför blodstecknet drabbade domen: *Ty HERREN skall gå fram för att slå Egypten. Men när han ser blodet på det övre dörrträet och på de båda dörrposterna skall han gå förbi dörren och inte tillåta fördärvarn att komma in i era hem och slå er.* (2 Mos. 12:23). Hur de nu var till mods inne i husen hade ingen betydelse. Var de ängsliga, rädda, klenrogna – det ändrade ingenting inför Gud. De for själva illa i sina tvivel och sin klenro, men Gud såg blodet och gick förbi. Påskalammet försonande blod var det som betydde något – egna känslor, tankar, upplevelser, farhågor, tvivel, tillkortakommanden kunde inte omintetgöra blodets kraft och göra försoningsoffret, påskalammet blod, ogiltigt.

NYA FÖRBUNDETS ÅMINNELSEMÅLTID

Den påskalammsmåltid vi här har läst om, som Jesus den här kvällen åt tillsammans med sina lärjungar, fick nu en långt djupare innebörd: De som samlas för att fira Nya förbundets åminnelsemåltid och äta och dricka Kristi kropp och Kristi blod till syndernas förlåtelse – de är gäster och främlingar, det är till för dem som tagit sin tillflykt till det skyddande försoningsblodet, för dem som lever i uppbrottets tid.

Ingen egyptier skulle delta i ätandet av påskalammet. Så är inte heller Nya förbundets måltid, den heliga nattvarden, för vem som helst. Den är till för dem som tror eller gärna ville tro de orden: För eder utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse.

Den heliga nattvarden är Nya testamentets förbundsmåltid. Här ger sig Kristus själv, sin kropp och sitt blod, i, med och under brödets och vinets gestalt, till nattvardsgästerna. Alla får del av detta – Kristi sanna kropp och sanna blod. Jesu egna ord åstadkommer detta. Instiftelseorden är skaparord som åstadkommer vad de utsäger. Hans närvaro i nattvarden sker genom hans ord, som vi efter hans befallning utsäger. Firandet av den heliga nattvarden är också förkunnelse, en förkunnelse av Herrens död för syndare till dess han kommer. Nattvarden är också enhetens sakrament, en förkunnelse av enheten i Kristus. Där samlas de som i sann gemenskap, i Andens enhet bekänner ”en Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas Fader”. I den heliga nattvarden införlivas de som tror med Kristus, blir ett med honom, delaktiga av honom.

Men denna välsignade måltid, ägnad att uppehålla och stärka det andliga livet, kan för den som i otro äter och dricker, för den som i falskhet och svek umgås med heliga ting, bli till dom och fördömlig i stället för till välsignelse och frälsning: *Människosonen går bort, som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrädd. Det hade varit bättre för honom att han inte hade blivit född. Därför skall var och en som går till denna heliga måltid i bön inför Herrens ansikte enligt Herrens eget ord ”pröva sig själv”.*

Judas Iskariot står som ett förfärande exempel på en som åt och drack sig en dom vid det första nattvardsfirandet. Gud bevara oss för att med Judas-sinne umgås med heliga ting! Men Judas exempel på ett ovärdigt ätande och drickande, ett nattvardsfirande till dom, skall inte avhålla ängsliga hjärtan från nattvarden. Jesus har dukat detta bord för syndare. Funnes en människa som vore värdig i betydelsen förtjäna en sådan gåva, så behövde den människan ingen nattvard. Men någon sådan människa finns inte.

Beträffande värdigheten, så har Luther uttryckt detta så i de trösterika orden i Lilla katekesen: ”Värdig och väl beredd är den som tror de orden: för dig utgiven, för dig utgjutet.”

Efter instiftandet av nattvarden, säger Jesus: *”Jag säger er: Från denna stund kommer jag inte att dricka av det som vinstocken ger, förrän på den dag då jag dricker det nytt tillsammans med er i min Faders rike.”* Den gången hade lärjungarna Jesus synligt ibland sig, mitt i lärjungakretsen. Sedan skulle de fira nattvard med honom i Guds rike. Och så får vi fira nattvard intill tiden för hans återkomst – i gemenskap med honom och med varandra. **Amen.**